

Hankinnan eettiset toimintaohjeet (supplier code of conduct)

Ympäristövastuu

Sosiaalinen vastuu

Hyvä hallintotapa

26.2.2026



**ITÄ
RATA**

Itärata Oy - tehtävä

- Itärata Oy:n tehtävänä on Lentorata-Porvoo-Kouvola nopeaan junayhteyteen liittyvän raideliikenneinfrastruktuurin suunnittelu rakentamisvalmiuteen asti.
- Itärata Oy:n omistajat ovat Suomen valtio 51 % ja radan vaikutusalueen kunnat sekä kaupungit 49 %.
- Itärata mahdollistaa kestäväää elinvoimaa sekä turvallisia ja sujuvia yhteyksiä Suomen kilpailukyvyyn parantamiseksi ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.
- Yhtiön strategiset arvot ovat luottamus, kumppanuus ja kestävyys.
- Strategisten arvojen ja laajemmin koko strategian toteuttaminen edellyttävät eettisesti laadukasta toimintaa, jonka toteutumista nämä ohjeet ovat osaltaan varmistamassa.

Itäradasta hyötyä koko Suomi

Rakennamme eurooppalaista raideyhteyttä



Tarkoitus

Itärata mahdollistaa kestävästä elinvoimaa sekä turvallisia ja sujuvia yhteyksiä Suomen kilpailukykyyn ja huoltovarmuuden parantamiseksi sekä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.



Itärata suunnitellaan kunnolla.



Itärata tehdään yhdessä.

Strategiset tavoitteet

Toiminnan tuloksellisuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Hankkeen hyväksyttävyys



Itärata toimii vastuullisesti ja kestävästä kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

Arvot Luottamus Kumppanuus Kestävyys

ITÄRATA

Eettiset toimintaohjeet - yleistä

- Itärata Oy:n hallitus on hyväksynyt nämä ohjeet kokouksessaan 26.2.2026.
- Hallitus tarkastelee ohjeiden ajantasaisuutta vähintään vuosittain ja tekee tarvittavat päivitykset.
- Jokaisen toimittajan ja sen konserniyhtiöiden edellytetään noudattavan näitä hankinnan eettisiä toimintaohjeita. Toimittajan on varmistettava, että myös sen alihankkijat ja yhteistyökumppanit sitoutuvat näihin ohjeisiin ja että toimittaja valvoo heidän toimintaansa asianmukaisesti.
- Jokaisen toimittajan on edellytettävä myös toimittajaverkostonsa noudattavan näitä ohjeita.
- Toimittajan (ja konserniyhtiöiden) on toimittava näiden ohjeiden sekä kunkin maan lakien ja asetusten mukaan kaikissa maissa.
- Myös ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu ja hyvä hallintotapa ovat yhtiön strategian lähtökohtia. Itärata Oy:n hallitus on vahvistanut yhtiölle vastuullisuuspolitiikan, jonka mukainen toiminta yhdessä eettisten toimintaohjeiden kanssa on oleellisen tärkeää yhtiön strategian toteutumisessa.

Toimintaohjeet

- Mikäli toimittaja havaitsee näiden ohjeiden vastaista toimintaa, asia on korjattava ohjeiden mukaiseksi mahdollisimman pikaisesti.
- Jos toimittaja on epävarma näiden toimintaohjeiden sisällöstä tai tulkinnasta, lisätietoja on saatavissa omalta yhteyshenkilöltä Itärata Oy:ltä.
- Toimittajat voivat käyttää Itärata Oy:n Whistleblower-kanavaa, jossa voi asioida myös ilman tunnistautumista.
- Kaikki yhteydenotot käsitellään luottamuksellisesti.
- Itärata Oy tukee mahdollisuuksien mukaan toimittajia kehittämään toimintaansa vastuullisuuden ja jatkuvan parantamisen periaatteiden mukaisesti. Vuorovaikutus ja avoin yhteistyö vahvistavat kumppanuutta ja tukevat yhteisten vastuullisuustavoitteiden saavuttamista.

Ympäristövastuu

Ympäristö

- Toimittajan on:
 - Pyrittävä jatkuvasti vähentämään toimintansa ympäristökuormitusta, vähennettävä CO₂-päästöjä ja tuettava ilmastonmuutoksen hillintää.
 - Pyrittävä suunnittelussa löytämään mahdollisimman ympäristöystävällisiä ratkaisuja rakentamiseen ja käytettäviin materiaaleihin huomioiden esimerkiksi elinkaarinäkökulma ja alan teknologinen kehitys.
 - Sitouduttava noudattamaan Itäradan suunnitelmaa luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi.
 - Panostettava luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja noudatettava biodiversiteetin lieventämishierarkiaa.
 - Hyödynnettävä Itäradan tarjoamaa tietopohjaa, jota Itärata on kerännyt mm. YVA:n ja luontoselvitysten tuloksilla.
 - Varmistettava henkilöstön riittävä ympäristöosaaminen ja, että maastotöihin osallistuvat henkilöt ovat suorittaneet Itäradan ympäristöajokortin ennen maastotöihin osallistumistaan.
 - Sitouduttava toimittamaan pyydettyä tietoa Itäradan ympäristömittareiden seurannan sekä raportoinnin tueksi.
 - Tehtävä aktiivista yhteistyötä ympäristöystävällisten, kiertotaloutta edistävien ja resurssitehokkaiden ratkaisujen mahdollistamiseksi ja edistämiseksi.

Sosiaalinen vastuu

Työntekijät

- Toimittajan on kunnioitettava YK:n ihmisoikeuksien julistuksessa määritellyjä ihmisoikeuksia, kuten mielipiteen- ja uskonnonvapautta, tasa-arvoa ja syrjinnän kieltä, ja varmistettava näiden toteutuminen koko alihankintaketjussa.
- Nämä tarkoittavat käytännössä seuraavia asioita:
 - Työntekijöitä kohdellaan tasa-arvoisesti yksilöinä.
 - Jokaisen työntekijän ihmisarvoa, yksityisyyttä, uskonnonvapautta ja mielipiteen vapautta kunnioitetaan.
 - Työntekijöiden yhdistymisvapautta kunnioitetaan.
 - Työlainsäädäntöä noudatetaan.
 - Työpaikalla ei hyväksytä syrjintää, ahdistelua, kiusausta tai uhkaavaa käytöstä.
 - Työntekijöille varmistetaan turvallinen työympäristö, joka kattaa sekä fyysisen että psyykkisen turvallisuuden.
 - Kaikkien työntekijöiden hyvinvointia ja kehittymistä pyritään tukemaan.
- Pakkotyö, orjatyö ja ihmiskauppa on kielletty.
- Lapsityövoiman käyttö on kielletty.
- Nuorten työntekijöiden osalta on varmistuttava, ettei työnteko vaaranna koulunkäyntiä tai muuta työntekijän kehitystä.
- Työstä maksettavan korvauksen on oltava kunkin maan lainsäädännön mukainen ja kohtuullinen suoritettavaan työhön nähden.

Sidosryhmät ja vuorovaikutus

- Toimittajan on:
 - Varmistettava, että avainhenkilöt tunnistavat hankkeen tärkeimmät sidosryhmät ja huomioitava tarvittavat vuorovaikutusroolit työn luonteen mukaisesti.
 - Toimittava hankkeen vaikutusalueen yhteisöjen kanssa avoimesti ja vuorovaikutteisesti Itäradan käytäntöjen mukaisesti.
 - Huomioitava sidosryhmien kuuleminen osana hankkeen hyväksyttävyyttä. Pyydettyä on osallistuttava hankkeen vuorovaikutus- ja kuulemistilaisuuksiin sekä suunniteltava omaa toimintaansa siten, että vuorovaikutus alueen yhteisöjen kanssa on osallistavaa ja aitoa.
 - Raportoitava saadusta palautteesta ja siitä, miten se on käsitelty sekä miten palautteesta on opittu ja mitä korjaavia toimenpiteitä on tehty.
 - Tuettava alan osaamisen ja hyvien käytäntöjen kehittymistä esimerkiksi osallistumalla mentorointiin, harjoittelu- ja oppinäytetyöyhteistyöhön tai osaamista vahvistaviin hankkeisiin Itärata-hankkeen puitteissa.

Hyvä hallintotapa

Eettiset liiketoimintakäytännöt

- Lahjonta on kaikissa muodoissa kielletty. Toimittaja sitoutuu ehkäisemään lahjontaa ja korruptiota koko toimitusketjussaan ja raportoimaan havaitsemansa tapaukset viipymättä Itärata Oy:lle sekä tarvittaessa viranomaisille.
- Lahjat ja kestitys Itärata Oy:n henkilöstölle ja hallitukselle on pidettävä kohtuullisina ja hyvän käytännön mukaisina. Hankintaprosessien aikana tai välittömästi niitä ennen lahjoja, etuja tai kestitystä ei tule antaa.
- Toimittaja ei saa osallistua kartelleihin tai muihin kilpailua rajoittaviin järjestelyihin. Toimittaja sitoutuu noudattamaan kilpailulainsäädäntöä ja edistämään avointa sekä reilua kilpailua.
- Toimittaja ei saa osallistua harmaaseen talouteen eikä muihin taloudellisiin väärinkäytöksiin. Kiellettyjä ovat mm.: laiton tullien välttäminen, veronkierto, rahanpesu, terrorismin rahoittaminen, sovellettavien kauppapakotteiden kiertäminen.
- Toimittajan on huolehdittava siitä, että myös sen alihankintaketju noudattaa samoja periaatteita. Toimittajan tulee kyetä osoittamaan ketjun läpinäkyvyys ja tehty valvonta.
- Toimittajan on ilmoitettava Itärata Oy:lle tietoonsa tulleista eturistiriidoista ja muista tilanteista, jotka voivat vaarantaa luotettavan ja läpinäkyvän toiminnan.
- Toimittajan on ylläpidettävä menettelyt taloudellisten väärinkäytösten ehkäisemiseksi.

Hyvä hallintotapa

Toiminnan suunnittelu / riskit

- Toimittajan on ennen sopimuksen allekirjoitusta varmistuttava siitä, että sillä on kyvykkyys täyttää sopimuksen velvoitteet sekä teknisesti, taloudellisesti että eettisesti.
- Toimittajan on tunnistettava ja arvioitava omaan toimintaansa liittyvät riskit mukaan lukien: taloudelliset riskit, toimitusketjuun liittyvät riskit, työvoima- ja maahantuontiriskit, vastuullisuusriskit (mm. harmaan talouden torjunta). Toimittajalla tulee olla dokumentoitu suunnitelma toiminnan jatkumiseksi riskien toteutuessa.
- Toimittajan tulee hallita myös alihankintaketjun riskit. Toimittajan on varmistettava, että ketjussa noudatetaan lakisääteisiä velvoitteita ja hyviä hallintotapoja.
- Toimittajan on ilmoitettava Itärata Oy:lle viipymättä kaikista tilanteista, joissa se ei pysty toimimaan sopimuksen edellyttämällä tavalla tai joissa riskitaso olennaisesti muuttuu.

Hyvä hallintotapa

Tietoturva

- Toimittajien on otettava huomioon tietoturvan ja tietosuojan merkitys kaikessa toiminnassaan ja varmistettava riittävät suojaus- ja hallintakeinot.
- Itärata Oy:ltä saatua tietoa ei saa luovuttaa eteenpäin ilman yhtiön lupaa, eikä sitä saa käyttää muuhun kuin sovittuun tarkoitukseen.
- Toimittajien työntekijöiltä edellytetään korostettua huolellisuutta tietojen käsittelyssä sekä riittävää osaamista ja koulutusta tietoturva-asioissa.
- Tekoäly:
 - Toimittajan tulee pyydettäessä toimittaa selvitys, mihin tarkoituksiin tekoälyä on käytetty, sekä esittää etukäteen suunnitelma tekoälyn käyttötarkoituksista hankkeessa.
 - Tekoälyä saa käyttää vain ratkaisussa, joissa varmistetaan riittävä tietoturva ja tietosuoja.
 - Pilvipohjaisten tekoälypalvelujen käyttö, jotka siirtävät tai tallentavat tietoja EU/ETA-alueen ulkopuolelle tai joiden tietoturvaa ei voida varmentaa, ei ole sallittua ilman erillistä hyväksyntää sekä tietoturvan ja tietosuojan osoittamista.
 - Toimittajan on pyydettäessä osoitettava, että käytetty tekoälyratkaisu täyttää kaikki riittävät tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvät vaatimukset.
- Toimittajan tulee esittää pyydettäessä selvitys riittävän tietoturvan ja tietosuojan toteutumisesta.

Hyvä hallintotapa

Valvonta

- Toimittajalla on oltava käytössä riittävät menettelyt, sisäinen valvonta ja omavalvonta, joilla se varmistaa ohjeiden noudattamisen koko organisaatiossa.
- Toimittajan on varmistettava, että myös sen alihankkijat ja yhteistyökumppanit sitoutuvat näihin ohjeisiin ja että toimittaja valvoo heidän toimintaansa asianmukaisesti.
- Itärata Oy:llä ja sen valtuuttamalla toimijalla on oikeus tehdä tarvittavia selvityksiä, auditointeja tai tarkistuksia varmistaa ohjeiden noudattamisen. Toimittaja sitoutuu tekemään yhteistyötä ja toimittamaan pyydetyn tiedon viivytyksettä.
- Toimittajan on ilmoitettava Itärata Oy:lle viipymättä kaikista poikkeamista, väärinkäytösepäilyistä tai olennaisista riskeistä, jotka voivat vaikuttaa sopimuksen toteuttamiseen, hyvään hallintotapaan tai taloudelliseen vastuullisuuteen.